

ਰਾਜਰਾਜਰਾ

დაწუნებულ წერტილებს და კორექსიონებიც რედაქცია ინახავს მხოლოდ ორი კვირის განმავლობაში. პასუხისთვის საჭიროა დისტის მარკები, რედაქტორის ნახვ შვიდობა ყოველდღე კვირალეშების გარა 10 საათიდან 1 საათამდე რედაქციაში Ольгинская, 4, 4-й этаж, ხელისმწერა და მანუსკრიბი მიიღება, აქვე კვრა უფასოდ ეწევა.

საკმლიბიკმ და სკლიბიკატურმ გაზეთი. გამომდის მრზაგათმბით

ბლექსიევის ქუჩა 17.

სინამდვილეში სურათები

მუსიკალური პიესებს დაუკრავს ორგანო.

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე.

თბილისი, 6 აპრილი.

ვინც ზე-მკერდელ არ უყურებს ჩვენს ცხოვრებას, ის უძველესად აღვიდალ შენიშნავდა, რომ ამ დიდ დღესასწაულებზე ყოველთვის უფრო ცხადად მოჩანს ის სოციალურ-ეკონომიური უსწორ-მასწორობა, რომელიც უმთავრესად ახასიათებს ჩვენს ამქვეყნიურ ყოფა-მდგომარეობას.

ბევრი რამე-ნაწილიც ცდილობს ეს უსწორ-მასწორობა „როგორმაც“ შეამსუბუქოს და „სინდისის დასაწყმენად“ ეძლევა ფილანთროპიულ ქველმოქმედებას, რომელიც ძლიერდება ყოველთვის ამ „ბედნიერ“ დღეებში.

მაგრამ ეს ხომ ზერელეა შეხედულების შედეგი.

თორემ, რიგგარეშად რომ ჩავვირგებოდათ მაგ., ადგილობრივ დღესასწაულს, აღმოვაჩენდით, რამდენად ღრმა აზრი აქვს დაღებული მას საფუძვლად.

იდეა ზე-ადგილობრივი, განახლებისა ამ განახლების პირს, როცა ბუნება, პოეტის სიტყვით, ხარობს და ლიტანიობს. ყოველ დღე მთელი და ყველა-სა-თვის საგულისხმო, მაგრამ, სჯობდა გულ-ახლიდან და გულ-წრფელად აღვივროთ, — რომელიმე ჩვენგანი განა ჩვეულებრივი გის გულ-გარღობით არ უხედდა ამ ბუნების ზეიმს?...

ახე რომ არ ყოფილიყო, ამ დღეს მაინც რომ გაგვხსენებოდა ხოლმე ადამის შვილი ჩვენი დანიშნულება სხენე-ბულ დღის გაგება-შეთვისებისა ამ მრავალ წელთა განახლებაში შეიქმნებოდა ხალხის ძლიერი ნება-სურვილი, რომელიც განახლებდა ჩვენს ცხოვრებას, დამყარებდა უკეთეს პირობებს ყოფა-მდგომარეობისა და შექმნიდა სრულყოფილი ადამიანს.

აი დღესასწაულიც მაშინ გამოვიდოდა შემართვი და დავიდებოდა ნამდვილი ადამიანად.

ბინულო

გუშინ აკაცის.

მე მაქვს საზოგადოებრივი თავ-შესაფარი. გატყუებული ვარ წალკატის სილა-მხილი.

სადაც მთებში მივარდნილი, თითქმის უდამის წარმოადგენს, თუცა შემოქმედეს სწორედ ამ ადგილისათვის დაუბერო-ტყია თავის უხვი ქალთა.

მაგრამ თითქმის წალკა არა იქნებოდა რა, რომ მას არ აცხოველებდეს ანკარა ბინულო, მთის წყარო.

ეს არის ჩემი ერთად-ერთი მიზიდველი ამ წალკაში.

ეს არის ერთად-ერთი ჩემი მესილუ-მლე.

ქალაქიდან დაღალული, შავ ფიჭობით გარე-მოკლული მოგეშურებოდა ზაფხულის პირას ჩემ შესაფარში.

გული გაუფრთხილ ტოკავს და მოის-წრფის ამ მუდგოვად აღივსო.

წრფელს განსაკუთრებით უხარია. ყველა ოდის მაგივრად ჩემს თავ-შესა-ფარში ავავებინე დიდი სასახლე, მთა-ხოვნილების დანახმად სამაგალითოდ მოწყობილი; ცეცხლი ანკარა ბინულოში შევაყრდინე და მიღებით მივაყვანე შიგ სასახლეში...

მსურს სამსახური უფრო გონივრუ-ლად გავაწევრო და დამიანათვის.

წალკატისკენ პირამიდურულს გზაში მე ჩემი მებრძოლები.

გზას არ უნახს დასასრული... აი გამოჩნდა კიდევ შორიდან სასახლე თოვ-ლივით სპეტაკი კედლებით. ეს სურათი ჯერ არ მინახავს ამ არე-მარეში, სა-დაც მარტო ხის შენობები იქიან.

ავღვიძრე კიდევ მთაზე, დიდ აღმართ-ში ცხენი საშინლად ქმნიდა. შევდი-ვარ ჩემს კარბინში, დიდ აღმართ-ში, საოცნებო ნახტაბი...

პირდაპირ გვრავილი სასახლე რომ-მელიმე დიდებულისა...

თამაშობდა ადამიანის დაქაო-ფილებული.

საკუთარი ბინა, მშენებრად მოწყო-ბილი...

საკუთარი მთის წყაროც, ადამიანის სურვილისამებრ გამოყენებული.

მეორე დღეს ვეღარ ვითმენ: მივრბი-ვარ იქითკენ, სადაც წყაროს სითვეცა,

სადაც მიყვარს ხოლმე წოლა, კითხვა, ფიქრი, ოცნება...

გარშემო შორი-ახლოს მოჩანს უზარ-მაზარი გოლიათი მთები, სპეტაკი საბურ-ველით წამოხმული.

რამდენჯერ გაუელავს ჩემს თავში ფიქრს:

რა ბედნიერი არიან ეს ბუნებარბნი... ერთ ღროს, უძველესად, პრამეთეო-სის, ჩვენი ამიანის, მესილდუმენი იყ-ვნენ...

ახლაც შესტკირიან ზეცას რაღაცა მუდარით, თითქმის ჰლამოზენ გააპონ ზესკნელი, რომ ქვეშაირტებას ოდნავ მაინც ხელი შეხან...

მივედი კიდევ ჩემ საყვარელ ბინუ-თან...

ეს რას ხედავ?...

სადაა ის სიტუაქე, წინანდელი სი-ხოველდ ბინულისა?...

ბინული შემოკლია, ბინულს განძრე-გამოძრევა არ შეუძლია...

მისთვის კალამოტია წინდაწინვე დამ-ზადებული და ის მიიჭრის სასახლეში ფანატოკის ადამიანის ენის დასაქაო-ფილებლად.

ნუ თუ ეს არის ის ბინული, რომლის გვერდით მიყვარდა წოლა, მისი ლიკო-კის ყურისგდება?...

რამდენჯერ მოვსულვარ აქ, მის ნაპირ-ზე, გადამიწლია წიგნი, მაგრამ ის, რაც ამ წიგნს ვერ აუხსნია ჩემთვის, ის ამ ჩემ მრავალმეტყველ ბინულს უჭირულებია.

მე ჩამიხდავს მის წინა და ფსკერში.

დამინახავს მრავალფერადიანი კენ-ქები...

მე დამინახავს შიგ ცა...

უფრო ბინული... უსაზღვრო ცა!

მთელი სამყარო ჩასახული დამინახავს შიგ. ბევრი რამ ამოვიკითხავს...

ახლა?

ახლა შემოიკრია, შეზღუდულია ბი-ნული შორიკრეკე, ცეცხლი, ბინული სამხერი, მთის წყარო ერთ ღროს ქვე-ვით მთელი სოფლის მაქაოფილებული, ზეგით—ჩემი მალხინებელი.

მე წყაროები ჩემს თავს ეს სანეტარო აღვილი...

მე ავაშრე ბედნიერება სოფელს, ხალხს...

რა შეუგნებლობაა!...

რა დანაშაულია!...

იმავე დღეს ვამსხვერვინებ კალამოტს, მიღებს და გაძლევ ბინულს ძველს თა-ვიუფალ მსვლელობას...

ბრილი.

„გვეფხის ტეაოსანი“ და კანსტ. ბალმონტი

არ არის ისეთიერი, რომელიც როგორც მთლიანი არსება, დანტერესებული იყოს ჩვენი ქვეყნის ბედ-იღბლით. არ არის არამც თუ ერი, საზოგადოების ნაწილიც, რომელიც საქართველო თავის მრავალ საჭირობოტო თავგადასავლით, იწვევ-დეს მზურგალე თანაგრძნობას სომხების-ვითაც, ყველა ერზე ჩვენს მახლობელ ერი-სათვის, გამოურკვეველი საქართველოს სახე, თითქმის უცხო ქართველების სურ-ვილი და მისწრაფებანი. რუსებზე არაფერს ვიტყვი. კმარა ის, რომ ამ ერის მოწი-ნავე ელმეგრტაც უფიქრობა და უგულუ-ობა გამოიჩინეს ჩვენი ქვეყნის არსებობის გადამწყვეტ საკითხებში. ეს მოვლენა თა-ვის თავად ცხად ჰყოფს მეგობრულ დამო-კიდებულების ღირებულებას.

სამაგიეროდ ჩვენს ქვეყანას იმდენი კერო მეგობარი ჰყავს, რამდენიც შეი-ძლება არც ერთ პატარა ეროვნებას არ ჰყავდეს. ჩვენი ქვეყნის გარეგანი სი-ლამაზე, ერის ძველი ძველი, თავისებუ-რი ზნე-ჩვეულებანი და სხვა მრავალი კეთილი თვისება ჩვენი ხალხისა, ბევრ უცხოელს გვიმგვარებს და მე დიდად მომხიბვრებელი ვარ, რომ შემთხვევა მძლუ-ვა, გავაცნო მკითხველებს ერთი ამო-განი.

კონსტანტინე ბალმონტი, გამოჩენი-ლი რუსის მგოსანი ლიდის სიყვარულით და გაცაცებით ეკიდება ჩვენს ქვეყანას. საქართველოს სილამაზისა და ქართველი ხალხის დამახასიათებელ თვისებათა გარ-და, ბალმონტს აინტერესებს ჩვენი ენა და პოეზია.

კ. ბალმონტი

გბის ასული

გუშინ კ. ბალმონტს

გაეფანტა შუბი მთვარეს, სულის მომზუნს, სევდის მზარავს და ქვეყანას მიძინებულს თავს ადგამდა ვერცხლის კარავს. ანგელოზი ცის ეთერში ღრუბლის ქელას ხვედა მკლავებს და გულ-მკერდზე ცას აბნედა მარგალიტის ქინძისთავებს. ბტბუტება ნაკადული, ანცი წყარო კლდოდან სცემდა; ცისდასავლს ამართული მთის მწვერვალი ჩუმად სთვლემდა. მინაზებულს, ფერ გამკრთალსა ტბას ეძინა მწვანე ველზე ვით მწვენიერ პატარალსა ქორწინების სარკეტებზე. ფრთა გაშლილი ცეცხლი სიო ევლებოდა ლხენით თავსა, ჰკოცნიდა და მის ნაზ მკერდზე აქროლებდა ვერცხლის ქავლსა.

ალიგოვდა ერთბაშად ტბა და გაირღვა შუა წყალი, ლბილ მდელზე ფეხ აკრებით ამოვიდა ტბიდან ქალი... გამსჭვირვალ წყლის წვეთები მიჰკლამიან ტიტელ სხეულს, ოქროსფერი ხუტუქი თმა კოტემაში სწვდება წვეულს! სდგას. იცინის. ხელში ითვლის პაწაწის ბროლის კენჭებს, ჯადოსნურად აკანკალებს სპილოს ძვლისგან გათლილ ბეჭებს! გადივარცხნა სოფელი თმა, გადაისეა შუბლზე ხელი და ლიბლით, მოხდენილად მოუღირა მთვარეს ყელი. დაფრქვევს სიგინი მადლით, უკოცნიან გულ-მკერდს თმას... ოტარისა გული მისდის, ასპირობი მოსწყდა ცასა!... ძირს დაიღო ისევ თავი, ყვეფელში მშლავს ფეხებს; თმას იწურავს, გამოაწურს აიბაშად ველს აშხვეფს. ბოლოს თვალი გაკვირვებით მიმოავლო არე-მარეს, ჩაიხედა წინ სარკვეში, შეტკიცისა მალა მთვარეს — და, ციმ გულ ფრთა გაშლილი, ვით მსუბუქე კვავილა კონა, ნაპირიდან მოხსლელი ტბის ღია მკერდს დაეკონა.

კ. ჭიჭინაძე.

შემთხვევით, ოლიგერ უორდროპის მეოხებით მას წაუკითხავს ინგლისურ ენაზე თარგმნილი „გვეფხის ტეაოსანი“ და ისე გატაცებული უკვდავი პოეზიით, რომ გადაუწყვეტია მისი რუსულად თარ-გმნა. ამ მიზნით იგი აპირებს საქართვე-ლოში მოსვლას, ერის შესწავლას და მკოდნე პირთა დახმარებით თარგმნას.

ეს ზამთარი ბალმონტმა პარიზში გა-ატარა და მე შემთხვევა მეძლეოდა, ზნი-რად შეგვედროდი მას. ქართულმა ენამ მასზე და მის მახლობლებზე დიდი შთა-ბეჭდილება მოახდინა პირველ გაცნობი-სას, ბალმონტს არაფერი არ უთქვამს ჩემთვის „გვეფხის ტეაოსნის“ გადათარ-გმნის შესახებ. მაგრამ შემდგომ, როდეს-საც მისივე თხოვნით მე წაუკითხე მას აღივლილი პოეზიიდან და გადავუთარგმე ქართულად რამდენიმე მისგანვე არი-ული სიტყვები, მან მრავალ სტურებ-თან აღტაცებით წარმოსთქვა.

„მრავალი ქვეყანა მიიპყრება, ისე-ოთი კი, სადაც ხალხი პირველყოფილ მდგომარეობაშია და საქართველოში, რომელიც ისე ახლოს არის და რომე-ლიც სიურმიდან მიუყვარდა და მიყვარს, ჯერ არ ვყოფილვარ.“*) ეგებ რაღაც ძალიან გაგებ მაგონებდეს, რომ უკ-ველა ნახულ სილამაზის შემდეგ, მენა-ხა მხარე, რომლის სილამაზე, ხალხი და დიდი რუსთაველი. ტბილი სიზ-მრის მშვენიერი დახასრული ყოფი-ლია.“

თუ როგორ უცქერის ბალმონტი სა-ქართველოს, სნას შემდეგ სტრუქტურები-დან, რომელიც მან ერთ ნახუქარ წიგნს დააწერა:

„საჩუქრად მისგან, ვისაც უყვარს მატყვევებელი მარგალიტი კავკასიისა, ავავადებელი საქართველო.“

როდესაც მე ბალმონტს ვუთხარი, რომ მას ჩვენში იცნობენ და მისი ლექსებიც ითარგმნა ქართულად, მან კიდევ ზედ-მეტე საშუალება მომცა მეფიქრა, რომ მისთვის საქართველოს ნახვა დიდი სანე-

ტარო განცდა იქნება.

„ვერ წარმოადგენთ,—მითხრა ერთ-ხელ მან, როგორის ნეტარებით ვე-ლი იმ წუთს, როდესაც პირველად დავინახავ თქვენს სამშობლოს.“

ერთ დღეს კ. ბალმონტთან მისელო-სას, მისმა მეუღლემ მითხრა:

„ბალმონტის და ჩვენი ფიქრი ესლა სულ საქართველოსკენ არის. მან უკ-ვე გადასწყვიტა თქვენში წასვლა, მაგრამ მე და ჩემ ქალს ძლიერ დავუწყვეტა გული, რომ ასე უეცრო გადაწყვეტით საშუა-ლება არ მოგვცა ჩვენც წავეყოლოდით მასო.“

მართლაც ბალმონტმა აღფრთო-ვანებით მითხრა, რომ სულ ცოტა ხან-ში იგი წავა საქართველოში.

თბილისში ბალმონტი იქნება და-ახლოებით 14 აპრილს: აქ ის წაიკით-ხავს მეტად საინტერესო ლექციას „ოკე-ანეთს“—ბოლნეშიაში მოგზაურობის დროს შეგროვილ შთაბეჭდილებას“*) გაუ-ზიარებს მსმენელებს. თბილისით იგი დამთავრებს თავის ლექციების ტურნეს რუსეთის დიდ ქალაქებში. უკანასკნე-ლად ჩვენი ქალაქი მან განგებ აირჩია, რომ მეტი შეძლება ჰქონოდა აქ დარჩე-ნისა, თუცა ჯერ-ჯერობით მას საშუა-ლება აქვს დარჩეს მხოლოდ რამდენსა-მე დღეს. ერის შესასწავლად და „გე-ფხის ტეაოსნის“ სათარგმნელად იგი შემდეგ ჩამობრუნდება.

მევი არ არის ქართველი საზოგადო-ება ჩვეულებრივად სტუმართ-მოყვარე-ობით დაუხვდება ჩვენი ქვეყნის მეგო-ბარს და არ გაუქარწყლებს იმ მშვენი-ერ წარმოდგენას, რომლითაც იგი ჩვენ-ში მოდის.

ესარგებლობ შემთხვევით დავუზავნი „თემს“ ბალმონტის რამდენიმე ლექ-სის თარგმანს.

პ. იაშვილი.

პირაზი, პირაზი.

*) როგორც უკვე გვქონდა მოხსენებული წინა ნომერში კ. ბალმონტი წაიკითხავს აქ ორ ლექციას.

ჩემ.

ბალმონტის ლექსები

პავლე იაშვილის ნათარგმნი.

1.

მსურს.

მსურს ვიყო ლალი, თავხედი მარად მწიფე მტევნებით შევკრა გვირგვინი. მსურს მოგახიო შენ ტანსაცმელი და თეთრ სხეულზე დავთარო ენის. მსურს სიბოძება მზურგალე მკერდის. მსურს ორი სუნთქვა მე შეგვართო, მე და ის ერთად ვართ ბედნიერი. მაშ წადი, ხალხო! მაშ წადი, ღმერთო!

დე იყოს შემდეგ სიცივე, ბნელი ღღეს გულით მინდა ცის სიფი წმინდა, მე მელის სიყრმე, მე ბედი მელის მსურს ვიქნე ღლი! მე ასე მინდა.

2.

ყოფნის ანდრეი.

მე შეგვკითხე თავისუფალ ქარს: რა ექნა, რომ ვიყო ქაბუკი მარად. პასუხი მომცა თამაშით ქარმა: იყავ ვით კვალი პატივგანი, გადიქც ქარად!

ძლიერ ზღვას ვკითხე: რაში არსებობს ყოფნის ანდრეი—ის ღიბებული? პასუხი იყო მხიერი ზღვისა: „როგორც მე, ისე შეუტრებლად გიმღერდეს გული“.

მალა მზეს ვკითხე: როგორ გავდიქცე რიყაზე უფრო ნათლიერ ძალად?

არ მიპასუხა მზემ არაფერი, მაგრამ გულში კი ეს გაიგანა: „გადიქცე ალად“.

3.

ვით ესანელს...

ვით ესანელს ბრმა ტრფობით, ღმერთის გიგურ სიყვარულით თავის სისხლით მარად მთვარეს, და სხვის სისხლით დანთხელით, მე მსურს, პირველს, ქვეყანაზე მეკუთვნოდეს მიუწყალი, მე მსურს ჩემი ყვავილი შედებლინი, როგორც ღალი!

მე, შობილსა ხეობაში, სიერო-წვედის ქვევით, სადაც ორბის ხმა თუ იმის, შორს რომ დამფრეს ფრთების რბევით, მე მსურს, რომ მე დავინახო პირველ-ყოფილ ტყე თუ ღრანი ვით მერუს ცა ელავს ცეცხლით, მსურს ვლავდენ ყველგან ცანი ოქრო, მური და სილენიძე, ძვირფასი ქვა ათასგვარი დამარცხებულ მეფეთ გულით გადმოშკადარი სისხლის ღვარი მონარარე შტო მარჯნისა, რომ უღიმის სიფი წმინდა, ჩემგან ნახული საზღვრები აღის გულით მინდა, მინდა.

4.

ბელში მყოფსა, სხვა ბედისთვის, მსურს ვიხილო ზღვის საზღვრები, ცეცხლით დამწვარ უდაბნოში ცისფერ ნისლეში მე გავქრები, რომ არაბულ ცხენის გეგბით, მისი სწრაფით და სიმალით ყველგან ვდგეო ჩემი ტრები, როცა დილა იფეთქ ღალით. და ვინ იცის, წლების შემდეგ, მე რომ დავთელი ჩემ ქონებას, მე თვით დავწვავ და გავწვავ, როგორც ღამის მოჩვენებას, მაგრამ ბოლოს, სიკვდილის წინ სხვას შევხედვ მთას ძლიერსა, და მთის იქით მზეს ვიხილავ, მზეს, მზეს ვნახავ სისხლისფერსა!

5.

ნელა ნელა

ნელა, ნელა ჩამოხსენით ძველ კარბებსა ტანსაცმელი! მეტად დიდადს ვლოცულობდი! არ დაკარგოთ სხივი ძველი. ღიბებულს კვლავ დარჩებით სიამაყე და ღიბება, ვინც იმღერის უკვად ლექსებს, მგონად იყო, მგონად რჩება.

კეთილშობილ გამოჩვეულებულ ტოლად ჰყავს თავის შტერი, იმას დასჯის და დასჯავს, ვისაც არ სწამს არაფერი, ცხარე ომის მექეპარ ხმებში იყავ ჩუმი, და მომთენი, მაშინ გატყვი, მხოლოდ მაშინ, რომ მეფე ხარ დიდი ბრძენი.

მზის შვილებო, დაისხივით სიტყვა ძმისა წამივალის, მივეყრ თქვენში თქვენი დილა, სითამავე, ფიქრი აღის, მაგრამ წუთი მზის ჩასვლის და გაცივების მაინც მოვა და თქვენც ვარდებს დაეშვავით, ნუ, ნუ, იგრძნოს სულა გლოვა. გადიფურჩქნით, ავავილდით სიამაყით მრავალფერად, დაე ღონემ დამალულმა გადმოხევიტოს კვლავ ძლიერად! და გახსოვდეთ, რომ სიკვდილი, ვით სიციცხელ ტბილი არის, და გახსოვდეთ, რომ უცხოა სიდილე ციკ სამარის...

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

პავლე იაშვილი.

ცხოვრების ეკალი

დამე. ვარსკვლავები ციმციმებენ. აქა-
თი თითონი ღრუბლები მათ შორის
ლაზრით დასცურავენ და ანარეკლ სხი-
ვებს თამაშობენ.

აღამიანს გაუმართავს საღმრთოაწალო
მზადისი, კრავები ბოლოვან, რიგზე
კრივებული ფერადი ფარები მუტუ-
ხილო აღმოსავლეთ ვარსკვლავებ-
აჯიბროდ დაღმული ელექტრონი-
კენით ილიმება, თითქო სცხვნიან
ვისთანაც აჯიბრებს მას ორფეა-
ვლი.

საკვირ ღელავს. მისი ქუჩები შეუ-
ძლებელი ხალხით ივსება. ყველას სა-
ღმრთოაწალო ღიმი უკრის სახეზე. ეტ-
რები, ავტომობილები, ტრამვაი ვეო-
რები... ხალხით სავსე მირბი-მორბიან
გაქარებები და სცდილობენ ერთი-ერთ-
ნანთს გაუსვრიან. ვინ არ გამოსულა
არეთ? ყველა ფაცი-ფუცშია, თითქო
იღვავს მუხრებოდეს. ყველა საერთო
ღმრთოაწალო ღიმილით, მოლოდინის
თიხით აღრევს ადრეველი.

აგერ... მთავარ-ღმრთოაწალო ღიმილი
მწვანედი ცაზე და გაბრწყინებული-
მეფური სიამაყით გაღმრთდა მტად
ლაზრით ახმარებული მოსკოვს.
სმა ზოხი, ტლანქი, რაღაც პოლიცი-
ის შიშის აღმტყნული გავრეხი იოანე
ის ზარისა და მას მოჰყავს ორმოცათ-
მოცი ეკლესიების ზარის რეკი. ერთი-
ად შეინარა, ახმარდა უშველებელი
კაცი, გაავსა შეზღუდული ალიონში ჩაიწი-
ს.

სრავალფეროვანი ხალხის ზღვა ანთ-
ვი კვლავტრებით გასცქირონებულ
ესივში, გაღვიან-ქუჩებში, ღიმი-
ის სანახაობას წარმოადგენს. გარშემო-
ის მუქკარე—ქრისტე აღზდა...!

იყო ივერის ღვთისმშობლის სამლო-
ოო გავიარე და გაბრებდი კრემლის
გზის ტაძრისკენ წასულას, როდესაც
იღან ვიღამაც მომძახა:—ქრისტე
ვარ, სტუდენტო!..

ციხედ, ვიღაცა ღამაში უცნობი ქა-
ნილილია და დიდბოიანი ცისფერი
იებით მამუტრდებოდა...

შეშინებულა...! ძლიერ გამოვსტევი,
ან იმწამსვე მივხვდი, ვისთანაც
და საქმე...

რა შვიი ჰყოფილხარ!.. მაგრამ მე
ეს შეგებო, წამო ჩეთათ...

მეტი კინა, რომ ამ დიდი სიტ-
ით ისარგებლა ამ ქალმა ჩემთან სა-
ცხენოა გაცნობისთვის. მერე რა

ნაიბის შვილი

აიბი ზორაბი მთელს დაღმრთებში
ეშვული იყო თავისი კეთილი და ვა-
ნობით. მისი მფარველობის ქვეშ მთე-
მთის მართლ-მორწმუნენი ბედნიერ-
სცხოვრობდნენ და ტკბილად ატარებ-
თავის დღეებს.

ილა ნაიბთან ეძებდა სამართალს უსა-
ალობის დროს და ჰპოვებდა კიდევ.
ელა ნაიბთან მოდიოდა რჩევისთვის
ეს საქმის დროს და ნაიბი ყველას
ევედ შესაფერს რჩევას.

ყველა ნაიბს მიმართავდა ხოლმე ნუ-
სათვის მწუხარების დროს და ნაიბი
ეშვებდა.

ელა ნაიბისაგან მოვლოდა შევილას
რჩევის დროს და ნაიბი შევილად.
რჩევა-მოლოდინი მასში მხედვდა მფარ-
ა, ღამით მოწყალეს, სუსტი და უძ-
კი მოძახეს.

ზორას იყო გავარდნილი ნაიბის სა-
ლი.

მთის მართლმორწმუნეთ მტერი ველა-
ბი უზღუდვად, მათთან კეთილგანწყო-
ლებას ყველა ეტანებოდა.

ნაიბს ჰყავდა ცოლი ფტემა, წყნარი,
ვიდი, კეთილი, ალბისის მშობსავი ადა-
ა; გაცი უსუფი—მალაღი ტანის,
ანი, გვეხივით მარდი, ღამით
ქარი, ზადრი მთავრისავით მშვენიერი
გაზრდა.

ლივილი ასმითი, რომლის სიღამა-
ახელი მთელს მთაში გასული იყო.
მ წარჩინებულ უნდობან ის ცო-
მაგრამ ქალის გული სოსანით
იჭირს, ალვის ხესავით ნახარ ამბელს
იჭირდა.

იმმა დღისხანი არ არის, რაც მოი-
ნა რძალი ზილფა, რომლის მარტო
ლწარბი მთელ დაღმრთებლად დავს-
იოდა.

ბედნიერი იყო ნაიბი თავის ცოლ-
ში; ტკბილად მიმდინარეობდნენ მის
დღეები.

ვიდი ზამთარი დადგა. უსუფი სანა-
ოთ წვიდა. იმის საუკეთესო დროს
ავისა დიდბოიან შეედგნა.

დადგა დღე, მეორე, მესამე, მეოთხე,
უსუფი არსად სჩანდა.

აიბმა სოფლად მოიქცია. მისი მწა-
ბი

დროს? როცა ეს აუარება ხალხი და
იგიც მათთან დაღმრთებლობს ქრისტეს
სიკვდილითა სიკვდილის დატრფუნას;
იმ ქრისტესი, რომელსაც ფეხთა წინა-
შე ცრემლთა ფრქვევით მონანიებას შეს-
თხვევდა სახარების ცოდვილი დედაკა-
ცი...

რა უნდა მას? აქ რისთვის მოსულა...
ნუ თუ მხოლოდ მისთვის, რომ შეურ-
ყვნას სარწმუნოება ქრისტეს მოსავთ,
ანუ შეადგინოს ერთი იმავანი, ვინც
დღეს ასე რწმუნით და სასიკვით გაიბა-
ნეს? აქეშმარტად აღზდა მკვდრებით
იხსოვს ნახარეველი!... მაშინ, როცა მო-
ჩნილიყო ამგვარი ქალი იმ ხალხში,
რომელიც პილატეს წინ გაფთრებული
გაქოვდა: „ჯვარს აცე იგი, ჯვარს აცე“.

მას არც კი ვინმე ზედ შეხედდა; მისი
მშვენიერება იმ დროს ვერავის მოხიბ-
ლავდა, ეხლა კი, როდესაც ყველგან
იწამეს ქეშმარტება და რწმენით აღსავ-
სე—ქრისტე აღზდა! კიდით კიდემდე
გაისისი, მრავალნი დაჰყვებიან მის სურ-
ვილს...

ქალი განზე გაიყვანა, ევაშე ყუ-
კივე, რასაც ვეჭრობდა. იგი აცხცა-
და, მოიკუმშა და აქარებით მიასუხა:

—შენ გგონია, ქრისტე მაშინ მკედა-
რი იყო, პირველად რომ შეესკოდნ მას...
არა, ცოცხალი იყო და არ დამოხდა...
შენივე მომეც არ შეუშინდა მის მოძე-
რებას და აი, ხო მხედვე, რა ყოფაში ჩამა-
და... ე.ი. ჩემო კარგო... მეც ვედე
ქრისტეს ვერბათა წინაშე, ვეღარი ცრემ-
ლებს, შეესთხვადი მონანიებას...

იქნებ ესმინა ჩემთვის, ებატებინა კი-
დეც, ვისმეს რომ მოგეცათ ხელი და
ამოგეყვანე წუმედან... აგე... გესმის
ღმრთეცერი?... უცოდველი თუ გგონია
ეს აუარება ხალხი, ეს ურისცი ბრბო
დღემადის ზურგზე კიდით-კიდემდე რომ
გაქოვდეს დღეს თავდაუწყებლად ქრისტე
აღზდას?... ძლიერ სცდები. არა ერთი
და ორი ჩემისთანა გაუტყუებელია ყო-
ველს თავგანს... ამას შემდეგ ნუ თუ
ნება არა მაქვს აღდგომის ღამეს გამო-
ვიდე ფულის საშოვნელად?... თუნდ—
მარტო მისთვის, რომ გავისინილო და
სათელი დაუნთო იმას, რომელიც ერ-
თად ერთად ჩვენი შემბარდა და არ
გვეკლავს ქვებით... მამ არ მოიხარ...
არა?... ეს, სისულელეა... დაუმატა
აქარებით და ხალხში მიმოალა...

თავხარადცემული ვიდეც იმავი ადგის
ხალხის ღმრთეცერში გარკვევით მესმო-

ქობე დოდაშვილი.

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ანცმა სიომ მთის გულ-მკერზე ნისლი ტალღები დააგორა,
ავგვებულ ტურფა მდელისკენ ლოდოდა ვაზირა;
მოკაშაშე მთავრის შუაზე აიღდა ცვარი მართალი,
ის, ახლად გაფურქვნილსა, მკედა ტრფობის ალი.

მიღამო სთვლემს. მთავრის მთაღ შეუქს უაღრესებს ნახი სიო,
ლაფარდ ცაზე ვარსკვლავთ ცის მინდა მივსწვდე, მოგვივია,
მსურს გიქცრო ცის სივრცეში მივხედო ბედის ბრუნვას დაღს,
ბრძოლის ალით ანთებული შეტაკო მზავრულ წყვილადს.

მინდა გაჰქრეს კენესა, ცრემი, გულს მოგხადო რიდე შავი,
მსურს ვიარო სიმაღლისკენ, არტება მოვსაო მწვავი,—
ჩანგის ქდრით მინდა ვესმო სკრის ვარსკვლავს, მის ნახ ცილს,
ნაცარ-მტერად დაფუქსვრით ულის თქმანი აწეოს ტილის.

ალ. რიონ-საჩხერე.

ობოლი ცრემლები...

(მინატურა)

ბნელა...
სიხინავს მაშვარალთა უბანს—ჩემ სამ-
შობლოს;

არსით ძახილი... და მხოლოდ დუმი-
ლი არის გამეფებული...
ეშმა სიბოლას მწუხრის ჰანგები უნ-
დერძია ჩემი აკენისთვის;

მაღალმინდობის-მიერ დაფრქვეული წვი-
ნდა სიყვარულის უბანკო ცრემლინ ჯვარ-
ცმულის წინაშე, უუღლეს ზღვად გარ-
დაქცეულა და იგრემის გოდებას თვის
ნაყოფი გამოუღია: ყველგან გოდება
დაკარგულ საუნჯეზე, ტირილი, ცრემ-
ლები... ობოლი ცრემლები...

ამის მაქცერალს გული მიტრის,—
როგორც პირში შიშის ჩაგრულთა
კერის—მაგრამ თვლინი ამას არ გამო-
სთქვამენ, არ ძალუთ.

მე შრომის-შვილს, ტანჯვის ცეცხლში
გამოწრთობილს და წინამორბედს მო-
მავალ ქარტეხილისას—მიყვარს კიენა
აღმამთრთოვანებული, მოუსვენარი თვით
სამარტეხი ჩასვლის დროსაც კი.

დავფიქროვო, უტოლმეგობრო,
ვიწრო ქუჩებში მწარე ფრქვევით გარე-
მოცული და ვეღარავი, რომ ავსულდა
არა ავნონ რა ყოველდღიურ ქირ-ვარა-
მით დაქანტულმა, აწ ძილში ჰყოფთ...

ესდენი მათ ამ წილიდან.

იერიკონის საყვირისაგან გავიკვი,
რომ გამოგვხიზო მძინარენი და დე-
ქროლავ გრიგდისავით, რომ გავფან-

შემოხვეული...
...სიწმინე მარად!
ოჰ რა რიგ მსურს გარდავიცე თანა-

ტირილი შესწყდა. სიწმინე ჩამოვარდა
ხალხი ჩუმად იდგა, შემდეგ ყველა
დაიშალა და წყნარათვე თავ-თავის სახლ
შიაშურა.

ნაიბმა მიმოიხედა. აღარავინ აღარ
იყო.

გულზელ დაქდობილი დაღდა მიცვა-
ლებულ შვილს, დიდხანს დასწერებოდა
თვლები ავღვრა, დაუღმა. ერთი ცრემ-
ლი გადმოვარდა; ცრემლს მეორე მოჰ-
ყვა, მეორეს მესამე და მალე დააღ-
მით დაიწყეს იმის თეთრ წვერზე დაფა-
რება.

სახე კი ძველებურად დიხვი და წყნ-
რი, წყნარი და მშვიდი ჰქონდა. მხ-
ლოდ შეზღის ნაოკებში შენიშავდა
გამქიობი თვლი, რა სევდაც ტრა-
ლედ ნაიბის გულში.

—ალაჰმა მომცა, მანვე წამგვარა
ყოველივე მისი ნება, ჩვენ ყველა იმის
მონანი ვართ! წარმოსთქვა მან, წელში
გასწორდა, ცრემლი შესწყდა. ქალები
საქენ მოტრიალდა.

—შენი მიცვლებული სხელებთან აქ
უნდა მოსთქვა,—სულმრკვლიობა, ალლა-
მის შეურაცყოფა. ახლა იტარეთ. წარ-
მოსთქვა ნაიბმა და გარედ გავიდა.

კოლი ათთან დაუღდა მიცვლებულს
თმაში თითებს ურედა და ცრემლებით
სახეს უღობდა.

და ფეხებზე მოგვიბა, უეცრინდა და
მოსთქვამდა.

დღემად გული გაისინა, შვილის მარ-
ჯვენა ხელი ძუძუებში ჩაიხუტა, თავი
გულზე დაიდგა და კეთილი დაიწყა...

მეორე დღეს მიცვლებული მიწისა-
თვის უნდა მიებარებოდა. დამე ყველამ
დაიძინა. მხოლოდ დედას არ ქინა, ის
შვილს არ შორდებოდა. ხან ერთ ხელს
იხუტებდა ძუძუებში, ხან მეორეს და
უხმით, უსიტყვოდ, გამოუთქმელათ მღუ-
ღარე ცრემლებით ღნებოდა.

გაიფანებდა მოატანა. შავი ღრუბლები
ცაზედ წამოიგზავნენ. ერთმაშად იქეპა
და დაიარსუნა. მთებმა რუხუნე გაათას-
ქეცეს. არე მარე ახმაურდა.

ხალხი სწრაფად წამოიშალა, ზამთარში
რუხუნე არასოდეს არ გაუგონიათ. ყვე-
ლა შიშის ზარმა მოიცვა. ყველამ ზეცას
მიაჰყრა თვლები.

სვეტი სხვისა ჩამოვსენა ნაიბის სახლში

ნაიბი

ვარამი სდევდა უკან—ბაბოს ქვესი
ტასკო... ახარებული რამ იყო ეს ვ-
ბოი... რამდენსაც გინდა ცდილიყო ბა-
ბო, იშვითად თუ დაღწევდა თავს ამ
არკაუტს... ერთი ტირილი-ღრღილით დე-
დესებოდა უკან და, მეტი რა ჩარა
ჰქონდა, რომ თან არ ეტარებინა!...

მოგვცა წყალობა, ბაბო იმას დაუტკა-
ნებდა ხოლმე, როდესაც, ვტკბათ, სავ-
ქროდ მიდიოდა. ამა, რა ბავშვის საქმე
ბაბარში ტანტალი. მაგრამ... ბაბი,
ბუნება, დილის ჰავარი—მოგვსენებთ,
პირველი ბავშვისათვის!.. მოდი და უბრ-
ძანე სახლში დარჩეს!.. რათა? მიწები?...
მართალია, ბაბო ქმარს ძალიან არ უფრ-
თობდა, მაგრამ ასეთი ჯიუტობას, შესა-
ძლოა, მამარი-კი ჩაფიქრებინა... კარ-
გად იცით,—თუ იქვს ქიამ ერთი გაი-
ღვიდა, მცონარსაც-კი აღარ მოასვენებს...

გარდა ამისა, ტასკო თავისი გამარ-
ჯვებითაც იქამდის იყო ხოლმე კმაყოფი-
ლი, რომ შემდეგ ადვილად ვიწორებდით
თვლიდან: ეს პუნტებსა სდევ, აი ჩინა-
ბი და ვინმოდ კარგ ბაზი გააშვო,—
რას არ მოიგონებს გაქირებულთა ადა-
მინა!.. მე და ბაბო-კი პირდაპირ გენი-
ოსები ვიყავით ამ მხრივ!.. ერთხელ
თავით ხეხედ მივაბით და მარწყვში
გავუშვით,—ვითომ ხბოა!.. ხე-ხე-ხე...

მხოლოდ ერთი შემთხვევის შემდეგ
გაუწყრა ღმერთი და „ხბოობაობაობა-
ობა“... ვეღარ ვატყუებდით! მე და ბა-
ბო ხეივანს ქვეშ ვისვდით, ტასკო-კი
მოშორებით თავის ბოსტანსა მარგალიდა.

უტყვ როგორღაც თავს წამოგვადგა,
როდესაც ბაბო ჩემს კალთაში იჯდა და
მეღერებოდა... ის იყო და ის!—შეგ-
და ეშმაკედ და თავიდან ვეღარ ვიცი-
ლებდით: საცა ჩვენ—ისიც იქ! წავიდო—
მოგვდევს, დავსვდებით—დაჯდება, წამო-
ვწვებით—ისიც იქვე მუტელზედ წავი-
რება და ფეხებს ჰაერში ათამაშებს!..

არამც-თუ მე,—ვერძობობი, რომ დედა-
საც-კი ვხრბობდა და ეს ღვთისაგან წყეუ-
ლი ანგელოზი... პა, ცოტა კიდევ და
ვტკბები იმ ბოცოცა ფეხებში ხელს
და ბავყავით ვისრავი ღობის იქით!..

ოთხ საათზედ მე უკვე ფერმაში ვიყავ.
ბაბო მხოლოდ ექვს საათზედ უნდა მო-
სულიყო. მივწმე იქვე გრძელ ფიცარზედ.
დილის სიო სასიამოვნოდ მივლიდა ტან-
ში... ჩამოხმობდა...

უცებ გამეღვიძა... საათს დახედე—
ექვსი სრულდებოდა. წამოხვტი. შევიდნე
პირდაპირ ამომაგო მზეს და ღონიერად
გავიწირო... გაგიფიქრე გზიკეპა... საათ
არსადა ჩანდა. მხოლოდ მაშინ შევაშჩინე,
რომ თავით ახლად დაქრვული ჯერ

ნაიბი დაღუძდა, ხალხი სულ განა-
ბული იდგა.

—სასწაულოა, სასწაულოა!
—დიდ არა ალლაჰ, დიდება ალლაჰს!
გაისმა ხალხმა.

ყველა აზოქოლდა, ყველა ახმაურდა.
მოხუცებულები ხალხს გამოეყვან და
ერთად შეეგუფდნენ.

დიდხანს ითათობრეს, დიდხანს იკამა-
თეს.

—ხალხო! დიდხანს ერთმა მთავანმა.
ხალხმა წრე შეკრა მოხუცთა გარშე-
მო. ნაიბი წინ წარსდგა.

—შენი შვილი შენ გეკუთვნოდა, შენ
კი ჩვენ გეკუთვანი, ჩვენ ყველანი ალ-
ლაჰის მონა ვართ, ზოგს ადრე გავგი-
ყვანს, ზოგს გვიან.—ყოველივე მისი ნე-
ბა. იმის განზრახვას ჩვენ ვერ მივ-
სწვდებით, იმას საქმეს ჩვენ ვერ გავა-
სწორებთ. შენი შვილი ალლაჰმა წაი-
ყვანა; შენი თავი ჯერ ისევ ჩვენ და-
გვითვია. შვილი სხვასაც მოკლდომია,
თან კი არავინ ჩაჰყოლია. შენ ჩვენ ვერ
დაგვადგებ მტრის ანაბარს; შენ ჩვენი
ნაიბი უნდა იყო, სანამ ალლაჰი არ მო-
გითხოვს.

ალლაჰის ნება ქალებმა უნდა შეა-
სრულონ. ჯერ ცოლი მოვალე. შემე-
დგე და თუ, ორივე უარს განაცხადებს—
დგე. ალლაჰი არც ერთს არ ატანს
ძალას, ვერც ჩვენ დავატანთ.

მოხუცი დაღუძდა.

—ქმარი ჩემო. მე ვარ მოვალე, მართლ-
მორწმუნედა წინასწარმეტყველის ბრძა-
ნება შევასრულო. წარმოსთქვა ზილ-
ფამ...

ყინულით გაღიზულს კლდეთა შორის
აბოთხარეს ღიმი ორმო. შიგ ჩაჯდა ზილ-
ფა და მუხლებზე უსუფი დაისვენა. ორ-
მის მზის უქი არა სწვდებოდა, რომ
სიბოთის უსუფის სხეული არ გაებრწა;
ყინულთა სუსხი საკმაო იყო, რომ მი-
ცვლებულს სუნე არ ასდენოდა.

ფატმა ყოველ დღე მოდიოდა სასმელ-
საქმეში მოჰქონდა.

ერთმა თევზ გაიარა.

—ზილფა, ზილფა! ჩამოესმა ერთ
დილის ზილფას.

—ზილფამ აიხედა. ქისტი ისმიალი იც-
ნო.

—ზილფა მე ახლავარდა ვარ, მდი-

ნაიბი

დღეობა ნიბივდა...
...ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

ნაიბი

მოპოვებულია მოტორებისა, ჰაერობანებისა, ელემენტებისა, რკინის გზისა, ამ ახალ ქვეყანას უცვლელ საფუძველზე თავისი გამოხატულება ესპანეთშია: მას თავისი ხელოვნება, თავისი მეცნიერება, თავისი ლიტერატურა უნდა.

ძველი ფორმა მას ვერ დაეცემა, თუმცა იმის გამო, რომ ძველი ცხოვრების ნიშნობები თავისებურად სტატკამ, (უძრავი მდგომარეობა) თანამედროვე წესწესობის დამახასიათებელი მომენტი კი, მისი ძარღვი ასე ესთქეთა, **დინამიკა** არის (მოძრავი მდგომარეობა) ამ დინამიკური მომენტის გამოხატულება, საშინელ მოძრაობის გამოფარებით, დღევანდელ დღის გარტყმით და მომდევნო ფურცლებში არის: ის, ვით თვით ცხოვრება დინამიკურად იზღუდა და სახიერდება, რასაც ასე მოკლებული იყო და არის ძველი ხელოვნება, მკვდარი, უცვლელ მოძრაობას, ძალას მოკლებული.

მშვენიერების განმარტებელი ფურცლებშია, ძველი ხელოვნება გამტყუნალი აღმართის სტატკამი გემოვნება, გამათხიზებელია, რადგან ის დღეს მხოლოდ უფროსი ფორმა უწინარესად დაჩინებული.

თანამედროვე ხელოვნებამ ამიტომ უნდა უარყოფს შინაარსთან ერთად ფორმა ძველ ხელოვნებისა და ახალ მდიდარ, მოძრავ შინაარსის გამოხატავად თავისებური—ძველ ხელოვნებისათვის უცნობი, უწვევი ფორმა იხმაროს.

უპირველეს ყოვლისა ფურცლისტულმა ხელოვნებამ—მხატვრობამ, პოეზიამ, მუსიკამ—უნდა უარყოფს სტატკამ ძველი ხელოვნებისა და გააფრთხოს დინამიკა.

ამისათვის საჭიროა ძველი სიტყვის, ძველი ფერადების, ხაზის, მანერის უარყოფა და ახალი სიტყვის, ახალი ფერადების, ახალი პლატიკის, მანერისა და ხაზის მაგვირავი კუბის შექმნა, რადგან ძველი სიტყვა, ძველი მანერა, ხაზი სტატკური ხასიათის არიან და ვერ გამოხატავენ თანამედროვე კაპიტალისტურ წესწესობის დინამიკურ ხასიათს. შეუძლებელია მისი შევსება. მხატვრობა და ქანდაკება უნდა იყოს მოძრავი, ვით ცხოვრება, პოეზია და მუსიკა უფროდია და უსაზღვრო ყოველთვის დაუმიჯნაველი, ვით სინამდვილე თანამედროვე არსებობისა ხელოვნურ ნაწარმოებში უნდა ისმოდა გუგუნი მოტორისა, ჰაერობანებისა ფრიალი ჰაერში, რკინის გზის ძლიერება.

ახალ ხელოვნებაში, ფურცლებში უნდა იქნას მარტოველობის ხანა უნდა მოსწონდეს.

ფურცლების აზრით, რომელთაც ბალიან სწევითი ერთი მეორის შექმნა, მათი ხელოვნება განხორციელებული თანამედროვე სოციალურად.

ღვთი ბუროკრატია, მათი კამერა, ხელოვნების ერთი მეორისა და თავისი დამატებაში იქნა მდიდარი, რომ ამბობენ: „უშესანოწავის ლეტკარი და მგოსანი მათიკი თავისი ღვთაებრივი ლეტკარი ამბობს“, „დღევანდელი მგოსანი ხოვანოვიკი“, — განსაკუთრებულ აღმართს მე ჩემი თავი უნდა დავაყენო“, ჩემი შესანიშნავი ნაწარმოები, რომელიც ათასს რაფაელის ნაწარმოებზე ზევით სვას“ და სხვა...

ფურცლების ტემპი მათის აზრით უკანასკნელი სიტყვა წარმოთქმეს, თავისი თავი მონახეს ე. ი. პოვეს ნამდვილი ხელოვნება, ნამდვილი აღმართი, ნამდვილი საზოგადოებრივი ფორმაცია, რომელიც ბედნიერების უფორმი ყველას, ვისაც ესმის დანიშნულება აღმართისა, მისი შემოქმედებითი ძალა, მისი ფსიხიკის თავისებურება...

მის წულუკიძე.

ახალი ლეგენდა

ძველად ნაო ლეგენდას.

ლეგენდა, ბოლოკროსი პალეტინა... ნაზარეტის გრძელმა სიტყვამ თავი ჩაქნა ლელ დამკრებულ, სასოწარკვეთილ ხალხს მომხილველი იმედები გაღუშულია ფულ-წინ და ერთი ხელის დაუშვით წელში გამართა, გაბაჟა, ზურგი შეაკეთა ძველ ძლიერ კერპებისათვის მათი დასამოხადი თავი მოუყარა... შემოთრდნენ მმართველი, ასინდინდენ ფარისევლი და მწიგნობარი.

ნაზარეტელი კი სვედაზარევი ღმერთი მიუღღის სახეობით აბოპოკრიფულ ხალხს და იერუსალიმისკენ უთითებს.

— იერუსალიმ! დეგმობა და მის ადგილას აღმართება ტახტი ქეშმარიტისაო, — წყნარად ამბობს მასწავლებელი.

— ისინაა ისინა!.. სასულიერო გუგუნებს ბაბია და აღტყვებით ფიანდახლ უფენს მწვანე ტოტებს დიდებულ მოძღვრის.

ყველა შარბობს... დიდი, პატარა უსაზღვრო სიყვარულით შესტკერის ძვირფას

მასწავლებელს და იერუსალიმისკენ მიეშურება...

ამ საერთო დღესასწაულში მხოლოდ ერთი არსებობს არ ღებულობს მონაწილეობას ის ბრბოს უკან მოჰქცევიან და თავიანთი უფროსი გარბობაში მიაბიჯებს. ქრისტეს ღიგება მას შურით და ბოლოში უფსებს გულს.

არასოდეს არ მოელოდა ის, რომ უზარალო ნაზარეტელი ასე უფროდ გაიქცევიდა სახლს და შიშის ზარს დასცემდა ამა ქვეყნის ბატონ-პატრონთ. ის ნაზარეტელი, რომელიც მას თავიანთი სძულდა და თუ მივიდა მასთან, რომელიც მოწვევი, მხოლოდ იმით, რომ ქრისტეს საზოგადოებაში მართამ მაგდალინელიც მოჰყვა.

მაგდალინელი, რომელიც მას დიდი ხანია უყვარს! და იმ დროს, როდესაც მზად იყო გაემგდებინა მისთვის თავი გულს ზრახვანი—მართამ ნაზარეტელს აედგნა, იმის თავყვანისკენ უწევდა.

ამის შემდეგ იუდეაში მიიღო მოწვევის სახელი და ნაზარეტელს გაჰყვა, რადგან სწორედ შეხვედრად მაგდალინელს. მაგრამ ჰერონობიერი, უსაზღვრო ოცნების მქონე მაგდალინელი, თავდავიწყებით აღტყვებით შეჰყურებდა ღვთაებრივ თვალში მაცხოვარს, იუდა იუდეაში, გესელით და ბოლოში ეგვიპტეში ღვთაებრივი და ბოროტი გული.

დღევანდელი ბოპოკროსი იერუსალიმი-საქენ მიმავალი ქუჩა. მხარობს მხარე-ლომს დღევანდელი სახე ჩამოშორებული ხალხი და ხმა-მოდო უმღერის ძვირფას მოძღვარს ტბილ-საგალობელს. ჩუმად, სახე მოღრუბებული მიჰყვება იუდა უკან აღტყვებულ ბრბოს და სიბრახისაგან გული უსიგდება.

— სიყვარულს ჰქადაგებს და ყველანი ამ სიყვარულში გაიტაცა—გაუფელა ფიქრმა იუდას. აი მისი ღიგება! მხატვრულად გაიღობა მან და ბრბოს გადახედა.

მოძღვარი განაგრძობს მსვლელობას, ხალხი—აღტყვებს! ჯგუფათ მისდევენ მას ქალები და მეფერი დიდებით აცილებენ. მათ შორის მაგდალინელიც უფსუნებს.

—ოჰ, მამ კარგი! ჩაილაპარაკა იუდა, როდესაც მაგდალინელი დინახა და ბრბოს განწორდა...

—ხა, ხა, ხა!.. ღმერთად ხარბატობა იოდა და ხა... — უკანადასრულდა ათამაშებდა. სულელური თითქმის ამ ევრცხლის სიხარბით ვაჟად მასწავლებელი ოჰ, არა! მან დაამბო ჩემი ბედნიერება მეც! შური ვიძიე, ჩემი სულის აღმთავრებელი მტრული ჩავუგდე დემა, ეხლა გამოიჩინოს მან თავისი ღვთაებრივი ძალა, დაამბოს იერუსალიმი! მაგდალინელი? ხა, ხა, ხა, კვლავ ყრუდ გაღიხარება მან და ევრცხლის ფულები შორს გადასტყორცნა...

სალამოს ნისლი წამოიშალა მხლო-ბელ ხევიდან და გოლგოთა ბინდონ-დში გახვია. ორიოდ ვარსკვლავი ობლადა აციმკიდა ცის ტარტარულ და სამარცხვინოდ ამართლეს, ნაზარეტელის ტანჯვით განსპეტაკებულ ჯვარს საღამო უძღვნა. ეს არის ჩამოყვანილი მაცხოვარი და გეთისმინის ბაღისკენ წაწვდენი მიასვენებდნენ დასაქრძალად. ღანჯავ-წუხილით მისუსტებული მაგდალინელიც შორი-ხლო მისდევდა ძვირფას ცხედარს და ცრემლად სდნებოდა...

„შეგრძალო, სახიერებელი, ფორმებით მიუხელოვდა გოლგოთას იუდა და იქაურობას თვლი მოავლო. საარაკო სიადრულეობით სასვე ღვთისი გამეფებულ-იყო ირგვლივ. თითქო სულთქმა შეეგრძნა დედამიწის და ცას, და რაღაც საშინელის მოლოდინში იყო. იქ მყოფი ნი თუქა ფუსფუსებდნენ, მაგრამ ყველანი ჩუმად; გამაგრებულ ღვთის მოქცევა მათი ბაგენი, თითქმის მათ ეს არის თვალთ-ხედვა და ყურთ-სმენა არა—აღმა-ნიანური გაუხდათ და რაღაც საშინელი საიდუმლოება გაიგეს. ვერც ერთი ვერ ზედებს უშხილოს მეორეს ის, რასაც თვითონ განიცდიდა. მწუხრის ნაოცრ კი სადაც ორწივებში მიმალულია და ვერ ასხრებს თავი წამოშვას, რათა ეგ გულის ამრევი ღვთისი დაარღვოს. აჰა, სადაც არის, რაღაც ან ვიღაც იტყვის კანების ამწულ თვარბარდს სიტყვებს და... იერუსალიმი მართლაც დაემხო.

—ეს რა გქვინო?—კბილების ღრქებით წაბუტბუტო იუდა. ნუ თუ ასე ავაშა-ღვდის ის, ვისიც დამხობა მინდა? ჩემი ხელით მოვეუქსოვე მას უცდავების სამოსელი და ღვთაებას გავუთხარწვრიე. მაგდალინელი? ვერ ხედავ?.. ოჰ, რომელიც შეგედა. რა იქნებოდა ნაზარეტელი, რომ ხუთი, ათი წელიწადი ეცხოვრა მას კიდევ!.. მისი ოცნება, ზეცოვრი სამეფოს დამკრებლობის შესახებ, ოცნება დაჩრებოდა, ხალხი დინახავდა ამის

და ის საბრალო მწირი გახდებოდა ეხლა? ეხლა მე მივანიჭე მას უკვდავება და თვითონ კი კვლავ არარად დავრჩი... მორჩა, მეტი არა დამრჩენია რა ამ ქვეყნად! ამოიგმნა იუდა და ჩქარი ნაბიჯით მახლობელ ტყეს მიაშურა...

წყნარად სთვლეს იერუსალიმი... გეთისმინის ბაღი ტბილ ლოცვას ჰგავდა ვარსკვლავებით ზოროთულ ცისკენ და საზიჰოდ ეშხადნა. აჰა, ერთი, ორი წელი კიდევ და ეს წყნარი ბეგრა სიმღერად გარდაიქცევა, აღტყვებულ, დაუსრულებელ სიმღერად.

ნულო, ვით არღილი, უახლოვდება მაცხოვრის საფლავს მაგდალინელი. ის დაკვირვებით და შეკრიბებით ათავსობს ერებს იქაურობას და მოულოდნელად იმის მშვენიერი ბაგეები მომხილველად იზიდა და როგორც ნიავის დამატკიბელი ბეგრა გაიძის: „ქრისტე აღსდგა!“ შერიკა გეთისმინის ბაღი და საოცნებო ზეცის შეუღდა.

ცა ცისკისებს და თავისი პატარა პატარა ბრქუნილი თვალებით დაქაქათვებს იერუსალიმს. იქ, სადაც ცის და მიწის შუა ვილია გადართი უახსუბებს სანეტარო მახარობელ უცხო ასულს: „ქეშმარიტად“!

ფრთას შლის გარეგნობის ნიავი და დიდებულს სიტყვებს ტყისკენ მიაქნებს. ტოტე საბრალოდ ჩამოკიდებული გამკეპის სახე უფრო და უფრო საზარელად იმანება და ცდილობს ამომავალ განთიადს თავი დააღწიოს...

ილია რუხაძე.

მაგდალინელი

ერთხა მას შაბაზა მოვიდა მართამ მაგდალინელ... იხილა ლოდი იგი აღებული კარისა მიგან საფლავისა. სხ. ოან. XX.

ბუნება იურება—დამის სუდარას ნაქუწ-ნაქუწად ქნათქეს განთიად და აღმოსავლეთი ოქსიდურად ბრქუნანს ზურმუხტის ტატსტად სხაი დადა. დამიანს მთადან სიფრცხლის შეენი სიო აგრძელებს ანე მარესა, ფშვინებს ზურმუხტს... ტიანეთ შრადი იორდანის ზარს ახუნს არეს!..

ფრთხეული ღვთაება—მათი სიმღერა ცის უფრთხეული შექმნილს აქნენ! ბრქუნანს სიამაყის, ცხოველად მისს სივინი დაღებულ ტანს! დაქნათქვამები... ვაჰ ამ ბუნებას, ფართად გადშედილს ვაჰ ამ საშუალოს გადფრთხილს, დაღებით შეჰქუდს, უხილავ ძალით ამოაგრძელებს, ტურფად შეიწილს! შეუფრთხეული შეგრძნებულ ცქრიალი და მამ საერთო მომხილს ძაღვს გეთისმინის ბაღში შრადი...

იფიქრებს ევლი, იფიქრებს ნამი, ფრთხეული ღვთაება ცხოვრება ფარა; კანკალებს ვერცხე, მას ჩრდილში ბრქუნანს იორდანის წყალი ანვარს! და დედამიწას ღვთისა უმხადებს, ღვთის ბუნება თავისუფალი, ანვადი კუნძინ ცის უგადაჰე! ანვადი ღვთისა, სუფიერ უფადა!

გეთისმინის კუთხეში, ჩრდილს სინაი საფლავი—ღვთის ფრთხეული ცნადება... ცნადება არ სინა, და სუდარას მარტო შენიშავს უცხო ქალწული მაგდალინელი, ისრად მსხველი მსხვერპლებს, მქივს ცნადებს და ტბად მოძღვრის ცნადი საფლავს თავსე ღვთაება!

ქეო, განკეპს, სავარდულებს, სადა წარდეს ჩემი უფელი, რად ღუტეგმე უფრ მონათა ღვთიე მსხვერპლი მოძღვრის საფლავი? უადრ ვეწვი, სა დასვენეს, წყნება მართნი სურნელთაგანი, რომ დიდების ჟამს უფრს მსხვერპლს მამონის გრძელ ვეგაფრთხი!

ქსრად სტირდა ტურფა მსხვერპლი მღვდლებს სწევდა თაღებსა და ქეობდა სავარდელ მოძღვრის ტიანეთ შესურდულს იქ მდებარესა. უფრს მსხვერპლს თავისი მოძღვარი, მას მსოფლი, მის გულის გასცა მასხუბი და წაწვდინა გულის სივინი ღვთაებისკენ გამანაშევი!

თავად წამოიფრდა თავისი წარსული გულმუხარავი, ვით დამე ანვადი; გულის სისინათ წამოიფრდა მწერა წარსულის ნაივ სუდა; აგრად ქნა, ბრბო საზარელი მას უკან მისდევს... ის კი საზარეს,

*) ეს ლირიკული პატარა პოემა ეკუთვნის განიერ ბულ ახალგაზრდა პოეტს „დემიან“ (ქუხუხ მჭერაძეს). ემბდებით როგორც ახალგაზრდა მჭერაძის შემოქმედების ნიმუში—ტანს. პოემა გამოცემაზე განსვენებულ მგოსნის დამან. ქავთარაძისამ.

*) სოლომონის ტაძარი იერუსალიმში.

შეგურ ვნებთა დამონებულთა გადგომას მსხვერპლად თვალს. ის ქრისთარის... ადამიანს კაცს მსოფლიდ ზაზადი და წყნა ესმის სასიყვარულო ქვეყნის... საჯერ ჩაგრული ბოროტებისა მას გული ეწეას! შუი უფრთხეული მარადიულად თვისკენ ეძახის... იქ მის გულისა, ადამის შუი-ღვთაურ კოდავს სრწინს გატეხნად... იღვთავს ქვესწვლას. იქ იქ იქ წყნად მსხვერპლი საკმაოდ იგობს... იქ ანვადი სუფიერ: კანკაობადა თვალ-დასწვლად ღვთიერ კანსის ვეფი უსეცს. აჰა, მართამ! ფარსევდინი კაცს გახვევან, ჩასაქვადეა განსაზღვრულს გემეზ, აწვევლიან, უფრთხეულის ნახარს, დამონებულს ბრმადა მდგომარეს ხელს წაგვრავ და გათიხრან იქ მან საშარეს!

და აი ამ დროს ობოლ საზარდის, ვით ჩარადანნი გაბრწინებულნი, უფრთხეულის დიდი მოძღვარი და გამოცანისა ტანჯულ გვეყვლი. გამოცანად ზედა ღვთაება, და ავამადა გულით და სუდა!.. მას მსოფლიდ იგობა შუი ვაგან, ტანჯვა დაკობა შუი სიყვარულით.

რწმუნის ნათავი გადმოგვიდგინა, ღვთიერ სიტყვით დამწვინებულმა, იქ, ნეტარ ღვთს, განიკა პანს, სეფიერ ძალით გაბრწინებულმა. ის მოგვლენის... სასი-მადამ სცან შუი იმედა, დატეხ სატან, იგან იესო საზარდული და შეგადად მოძღვრის „ისინა“!

აჰა აღსრულდა! ქე ადამის ჯვარზე კაცურს, ჯვარს აგვეს ხელა!.. მიწა შეიწვა, სისხლ-მარწმუნად არეს გადგვანა შუი ღვთაება! სინათლში ვერ სცნა თვისი ადგობა, ფარსევდინი მისწვდა საშარეს; და ავამადა უფრ ქმნიდა, მოგვლა შუი ბოროტ ტარტაროსს. გოლგოთა დაღვას. ჯვარ ღვთაების სცანს იქ, კორსე, ვერ ძღუელი, მასწვრის ფერხთეგმე მახლობელ შირის მამამიდ სცანს ცრემლ-მორწვლი. მისი დიდება ჯვარზე კაცურს, გვერდს აწვევს იესოს წყლული, სამარის ღვთის მოგვას უფადა... სადა არს სიფრცხლე და სიხარული?.. მაგდალინელი, ბრადი არ გადგეს, — აწე-თავსაგან დაიხსნეს სუდა, აწე-დაღვად ღვთის ფრთხეული ღვთაება და მღვდელად გუდა!

ფრთხეული კანკაობულს ანვადი მოგვლენა. მოუთითა ზედათ ღვთსე, ცოტე შექმთ მოაფინა: „იქ აღსდგა, განთიადე, ისინი ადამის შობადი, ვთავსთა დატეხვა ცნადი, დამხობადი!“ ეს უფრად და მავთარ, მად ცისა გადმოგვ, ცა დაღვას, არსი გადგობს: „მგვრთით აღსდგა მძღე იესო!“

„იარე უფლი, ისარე ცო, ვარდ სინათლს, ხსარე ა: აღსდგა იესო, აღსდგა სიხარული განთიადი განთიადი!“ დასდებს ცენად ანვადი სევის, ღვთის ბუნება, ფრთის შუის ოგნება: ჯეშაიბებს თადად მძღვარს, სედ ბრქუნანს ნათად მაცხოვრის მნება.

სარს მართამ მაგდალინელი, მაღაფრის მას ავარსებებს; დღეს ს უსოფად ბედნიერად, სიხარად ქნა ადრ ამოგნების. ადამი!.. მამ ის რა იყო! წყნადი შუიფი, შირი სუდათა წმინდიანეზრდეს დღეს ის ქქადგებს; დღეს, ცოდათ მოიგვქვას. იქ წადიდა—ქე ნათავი იქ სანე, ცოფით ანვადი, აქ იესო ღვთიერ მნება სეტკად სასტრად!

ტურ, ნარნარი, კეშა მისილი, ისრადიქვად მსხვერპლებს, დღეს ღვთიერ სახით გაბრწინებულს. მას მოქნა ბედნიერება! ის წაქა ეწიას ტანჯვის, მწერა კილობა მან შეუწვია, ისე ავამადა მოგვქვდა, უმხრეულით მოხარდალი! ტურ ასული მაგდალინელი აქებს ფს მგვრთით ადგომადს და ზეცა ადგვს ძღუელ-მისილი მმერ-მურვას, ევასეს-დავადიდას!

ისრადი ღვთისა, კეშა მისილი, ისრადიქვად მსხვერპლებს, დღეს ღვთიერ სახით გაბრწინებულს. მას მოქნა ბედნიერება! ის წაქა ეწიას ტანჯვის, მწერა კილობა მან შეუწვია, ისე ავამადა მოგვქვდა, უმხრეულით მოხარდალი! ტურ ასული მაგდალინელი აქებს ფს მგვრთით ადგომადს და ზეცა ადგვს ძღუელ-მისილი მმერ-მურვას, ევასეს-დავადიდას!

ისრადი ღვთისა, კეშა მისილი, ისრადიქვად მსხვერპლებს, დღეს ღვთიერ სახით გაბრწინებულს. მას მოქნა ბედნიერება! ის წაქა ეწიას ტანჯვის, მწერა კილობა მან შეუწვია, ისე ავამადა მოგვქვდა, უმხრეულით მოხარდალი! ტურ ასული მაგდალინელი აქებს ფს მგვრთით ადგომადს და ზეცა ადგვს ძღუელ-მისილი მმერ-მურვას, ევასეს-დავადიდას!

ისარე გვლნი იორდანის ზარ და შუი, მდინარე, წმინდა—ანვარად! ისარე შენა, ასული ღვთისა, ქრისტეს მსხვერპლად, უმხრე დავს აღსდგა იესო საზარდული, ტანკი დატეხა მომავლად დადას! 1909 წ. 12 ქრისტესი. ქ. ბიბოისი.

საქართველოს დიდ მგოსან აკაკის

როგორც მაღლობილ შხის სხივმა შენი სიხრის წმინდა ხმამ გათიხრა და გაბაცოცხლა. ჩემი მისუსტებული ძალემა შენ, შიკრამ ჩემი სამშობლოსამ, სასიხარულო შექმთ განაცხოველე!

შენ საუცხოო ჩანვით დამაშვენე ჩემი უკანასკნელი ღვთები (ჩემი ჩასვენების ჟამი)...

როგორც მიფური საჩუქარი უნდა მოვიტონა შენ, მგოსანო, შენი სიხრის ღვთაებრივ ძალისათვის?

ჩვენმა ხალხმა ავიგო კიდევ შენ დიდების უფლები ტაძარი. შენი გრძელული სიხრით შობილ საქართველოს ცის ქვეშ ტანჯვისა და ვარდის დროს შენ ხალხს ცხოვრებასთან აირგებდი!

შენ აღზარდე შენს ხალხში მოვლენობის გრძობა, ჩანვით გაუღვივე გონება და დანახვა, რა არის ქვეყანაზე წმინდა-წმინდა და გაუღვივე გულში სიყვარული და პატივი.

მიღწევს კი მრავალტანჯულ ქვეყნის წილი ჩემი სხედიანი ტიტნი მტკველ მგოსან სენაძის, როგორც დამსხვრეულ გვირგვინის ხმა?..

იქნება კიდევ, შორეული ხმა ჩანთას ხალხის ქება-დიდება და მარტოდ დარჩენილ მეფისაჟღერის საღამო არც კი მოგვდეს მგოსანს?

თუ ასეა, დე ღვთაებამ ისმინოს ჩემი მსოფიანების მუდარა და შენს უტკეს მუხას ზეგარდმო კურთხევა მიანიჭოს!

მომხილავ ბუნების სამეფოში უზენაესმა დამიყვაროს ბედნიერება მრავალ-ღვთიერი, ცეცხლით მგზნებარე სამშობლოს პოეტო!

შენ, მგოსანო, მშვენიერ საქართველოს ბედნიერება ხარ, სიცოცხლე და დიდება!

გვერდ შენს სახეს სიამაყით და გებდე შობილი ქვეყნის ნათელს...

ოლა.

საინტერესო საკითხი

(შენიშვნა)

ძლიერ სწორად ვაგონებთ ჩვენში, რომ ქართველი ლიტერატორი მუშაობენ საშინელ პირობებში, რომ ქართველ საზოგადოებას არ შეუძლია ნივთიერ უზრუნველ ჰქონ თავისი პოეტები, დრამატურგები და მელეტრისტები და, რომ ყველა ესენი უკიდურეს სიღატაკის განიცდიან იმით, რომ აუღირობა, რომლისთვისაც ისინი იღწვიან, ფრიად მცირეობისათვის.

ამ ბაზის დროს გვითითებენ განთქმულ მწერლებზე: აკაკი, კახაბერ და სხვ. ამბობენ აგრეთვე, თუ იღია ქვეყანამ სცხოვრობდა უფრო კარგად, ვიდრე სხვები, ეს მხოლოდ იმით, რომ იგი იყო მსხვილი მემამულე და ბანკის თავმჯდომარე.

რასაკვირველია, საქართველო—პატარა ქვეყანა, ქართველებიც თითქმის ორი მილიონი შეადგენენ. ამ რიცხვში ოცობას აქვს ყოველი ინტელიგენტური მოთხოვნილება. ესენი შეადგენენ სწორედ მეთხუთმეულს და მმეერთლს რიცხს. ოცდაათი ათასი იქნება ნახევარი-ინტელიგენტი ქართველი, რომელნიც ემატებიან პირველთა რიცხს იმ დროს, როდესაც ხალხში იღვიბეს ქლიერი ინტერესი გრაველ მხატვრობა-ხელოვნებისადმი.

რა თქმა უნდა, ასეთი მცირე რიცხვანი აუღირობია ვერ შეინახეს ლიტერატურის მსახურთ, ნივთიერად ვერ უზრუნველყოფა მათ.

დღევანდელი გერგო, ყველი და პური კი ნაკლებია...

*) ეს რუხუდალ დაწერილი ლექსი წაწერილია ილია გრუზინის აუთო სუთავზე, რომელიც მან უძღვნა ჩვენს მგოსან აკაკის. გრუზინის აუთო ილია გრუზინის შვილია და შვილიშვილია შვილი მფე გრუზინი. გარდაიქცა ზარზან მოსკოვში. მოგვყავს პოეზიის როგორც ნიმუში განსვენებულის უტყუარი ნიჭისა და როგორც საზოგადოთო ლირიკული ღვთა.

რად. *) გვებდვით ამ წარსლს იმ იმედით, რომ სხვებიც გამოჰყავნენ ამ საყურადღებო საგანზე თავიანთ აზრს. ჩვენ ვიტყვით უფლებას უკანანელ სიტყვის წართმევისათვის.

რად.

მაგალითების ძებნისათვის „საზარს“ საკირო შორს წასვლა... ჩვენი ხალხის საყვარელ პოეტ აკაკის შესახებ სწორად ვაგონებთ ხალხმა ის უზრუნველ ჰყო, მაგრამ სინამდვილე კი სხვას გვთავაზობს.

მას გრგო, იქნება, მარტო რამდენიმე ათასი მანეთი და ასი მანეთიც თვეში. ეს ხომ დიდი ფირმის უმცროს ნოქრის ჯამბაირია!..

ამ დროს სხვა ქვეყნის პოეტებს, რომელნიც ჩვენი აკაკის პატივს მიაგნებენ, პოეტობის მხრივ, მოგვცობა სასახლეები და თავიანთი გემებიც... მერე ეს იმით, რომ აუღირობია პატარა?

განა ეს ასეა? განა სამშობლო აუღირობია დიდი აქვს მგებრიც და ვერაერეს (ბელ

«Якорь»